

	ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160)
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19 квітня 2021 р. за № 528/36150

ПОЛОЖЕННЯ про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти

I. Загальні положення

1. Це Положення визначає порядок організації здобуття повної загальної середньої освіти (далі - здобуття освіти) за індивідуальною формою, що здійснюється закладами загальної середньої освіти та іншими закладами освіти, які провадять освітню діяльність на певному рівні повної загальної середньої освіти (далі - заклади освіти), або батьками, іншими законними представниками здобувачів освіти, які не досягли повноліття (далі - батьки, інші законні представники).

2. Заклади освіти відповідно до законодавства та своїх установчих документів можуть організовувати здобуття освіти за індивідуальною формою (екстернатною (екстернатом), сімейною (домашньою), педагогічним патронажем).

Для забезпечення індивідуальної форми здобуття освіти можуть використовуватися технології дистанційного навчання відповідно до [Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти](#), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 року № 1115, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 року за № 941/35224.

Організація здобуття освіти за індивідуальною формою може здійснюватися на будь-якому рівні повної загальної середньої освіти за винятком випадків, передбачених цим Положенням.

Організація здобуття освіти за індивідуальною формою у закладах професійної (професійно-технічної) і фахової передвищої освіти, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, здійснюється з урахуванням особливостей щодо форм здобуття освіти, визначених спеціальними законами.

3. Інформація про індивідуальну(і) форму(и) здобуття освіти, що забезпечується(ються) закладами освіти, оприлюднюється на їх вебсайтах (за їх відсутності - на вебсайтах засновників закладів освіти).

4. Зарахування осіб до державних і комунальних закладів загальної середньої освіти на індивідуальну форму здобуття освіти, переведення та відрахування їх із таких закладів освіти здійснюється відповідно до [пунктів 4, 5, 8, 10, 11, 12](#) розділу I, [розділу III](#), [пункту 1](#) розділу IV Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16 квітня 2018 року № 367, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 травня 2018 року за № 564/32016. Особливості подання документів для зарахування (переведення) здобувачів освіти на індивідуальну форму здобуття освіти визначаються розділами II, IV цього Положення.

Зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів загальної середньої освіти (крім приватних і корпоративних) на індивідуальну форму здобуття освіти, переведення та відрахування їх із таких закладів освіти здійснюється відповідно до [Порядку зарахування осіб з особливими освітніми потребами до спеціальних закладів загальної середньої освіти, їх відрахування, переведення до іншого закладу освіти](#), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 01 серпня 2018 року № 831, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 16 серпня 2018 року за № 945/32397.

Порядок зарахування, відрахування та переведення здобувачів освіти до приватних і корпоративних закладів освіти на індивідуальну форму здобуття освіти визначається засновником(ами).

Зарахування осіб до закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, здійснюється відповідно до законодавства.

5. Заклад освіти може організовувати здобуття освіти за індивідуальною формою незалежно від місця проживання особи.

Зарахування до закладу освіти на індивідуальну форму здобуття освіти проводиться зазвичай до початку навчального року.

Переведення здобувачів освіти на індивідуальну форму здобуття освіти може відбуватися протягом навчального року, але *не пізніше ніж за 3 місяці* до проведення річного оцінювання результатів навчання здобувачів чи державної підсумкової атестації (далі - атестація). Таке обмеження не застосовується для переведення на педагогічний патронаж.

Для осіб, які здобували чи здобувають освіту за кордоном, а також для осіб, які проживали чи проживають на тимчасово окупованій території України або в населених пунктах, території здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях на період здійснення зазначених заходів (далі - неконтрольована територія) або на території населених пунктів на лінії зіткнення, території, на якій встановлено режим надзвичайної ситуації або режим надзвичайного стану, зарахування (переведення) на екстернат здійснюється протягом усього календарного року.

Зарахування осіб до закладу освіти для здобуття освіти за індивідуальною формою може здійснюватися незалежно від наявності вільних місць у класі.

Зарахування (переведення) на індивідуальну форму здобуття освіти здійснюється зазвичай на навчальний рік.

6. Облік здобувачів освіти за індивідуальною формою здійснюється відповідно до [Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного віку та учнів](#), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 року № 684.

7. Керівник закладу освіти, в якому організовано індивідуальну форму здобуття освіти, забезпечує реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти шляхом:

розроблення індивідуальних навчальних планів та індивідуальних програм розвитку (у разі потреби);

організації та проведення консультацій (у разі потреби) та оцінювання результатів навчання здобувачів освіти (далі - оцінювання);

надання доступу здобувачам освіти до безоплатного користування підручниками, навчальними посібниками та іншою літературою бібліотечного фонду, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною інфраструктурою закладу освіти тощо.

Керівник закладу освіти здійснює контроль за виконанням педагогічними працівниками та здобувачами освіти індивідуальних навчальних планів, індивідуальних програм розвитку.

Керівник закладу освіти ознайомлює здобувачів освіти, їх батьків, інших законних представників (одного з них) із порядком організації відповідної індивідуальної форми здобуття освіти (у тому числі з порядком і періодичністю оцінювання), визначеним цим Положенням та іншими актами законодавства у сфері загальної середньої освіти.

8. Індивідуальний навчальний план розробляється у порядку, визначеному [Законом України](#) «Про повну загальну середню освіту».

Батьки, інші законні представники здобувачів освіти, які проживають на неконтрольованій території або території населених пунктів на лінії зіткнення, території, на якій встановлено режим надзвичайної ситуації або режим надзвичайного стану, карантин, а також у разі настання інших обставин, які об'єктивно унеможливають відвідування закладу освіти, можуть надіслати скановану копію підписаного ними індивідуального навчального плану будь-якими засобами зв'язку (факсом, електронною поштою тощо).

Індивідуальним навчальним планом *можуть визначатися форми та засоби оцінювання*.

9. До розроблення індивідуального навчального плану, індивідуальної програми розвитку для осіб з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту за індивідуальною формою, можуть залучатися фахівці, які відповідно до законодавства забезпечують психолого-педагогічний супровід таких осіб.

10. При організації індивідуальної форми здобуття освіти оцінювання, у тому числі атестація, здійснюється відповідно до законодавства у сфері загальної середньої освіти та особливостей, визначених цим Положенням.

Для здобувачів освіти за індивідуальною формою оцінювання може відбуватися разом з іншими здобувачами освіти відповідного класу за розкладом, визначеним закладом освіти, або окремо від них.

Заклади освіти забезпечують ознайомлення здобувачів освіти з переліком питань, за якими здійснюється оцінювання.

Засоби оцінювання визначає педагогічний працівник з урахуванням змісту індивідуального навчального плану (за його наявності).

Завдання для оцінювання складає заклад освіти з урахуванням очікуваних результатів навчання (відповідно до освітньої програми та навчальних програм з окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів) (далі - навчальні предмети), а також особливостей засвоєння освітньої програми, визначених індивідуальним навчальним планом (за його наявності).

Результати оцінювання фіксуються в окремому журналі або у класному журналі, що містить розділ/додаток для обліку навчальних занять та оцінювання при організації індивідуальної форми здобуття освіти (крім результатів оцінювання, що проводиться у випадку, зазначеному в підпункті 2 пункту 2 розділу II цього Положення).

Результати оцінювання та рекомендації батькам, іншим законним представникам щодо організації подальшого навчання зазначаються у свідоцтві досягнень.

11. За результатами річного оцінювання та/або атестації здобувача освіти педагогічна рада закладу освіти може прийняти одне з таких рішень:

1) про продовження здобуття освіти за індивідуальною формою - у разі встановлення рівня результатів навчання здобувача освіти не нижче середнього;

2) про переведення здобувача освіти на інституційну форму здобуття освіти - у разі встановлення початкового рівня результатів навчання або не проходження здобувачем освіти річного оцінювання та/або атестації без поважних причин з одного або кількох навчальних предметів (інтегрованих курсів) (переведення здійснюється на одну з інституційних форм здобуття освіти, обрану повнолітнім здобувачем освіти або одним з батьків, інших законних представників).

Підпункт 2 цього пункту не застосовується до здобувачів освіти, які із поважних причин (стан здоров'я, збройний конфлікт, проживання (перебування) за кордоном, на неконтрольованій території або на території населених пунктів на лінії зіткнення, території, на якій встановлено режим надзвичайної ситуації або режим надзвичайного стану тощо) не можуть відвідувати навчальні заняття в закладі освіти.

12. Видача документів про освіту встановленого зразка, у тому числі з відзнакою, та відзначення успіхів здобувачів освіти за індивідуальною формою (нагородження похвальними листами, грамотами тощо) здійснюється відповідно до законодавства.

II. Екстернатна форма здобуття освіти (екстернат)

1. Екстернат може організовуватися для осіб, які:

1) із поважних причин (стан здоров'я, збройний конфлікт, проживання (перебування) за кордоном (для громадян України), на неконтрольованій території або на території населених пунктів на лінії зіткнення, території, на якій встановлено режим надзвичайної ситуації або режим надзвичайного стану тощо) не можуть відвідувати навчальні заняття в закладі освіти або не можуть пройти річне оцінювання;

2) не завершили здобуття певного рівня повної загальної середньої освіти в закладі освіти та/або не мають результатів річного оцінювання з окремих навчальних предметів та/або атестації;

3) є громадянами України, які здобували або здобувають повну загальну середню освіту за кордоном (в закладах освіти інших країн);

4) є іноземцями, особами без громадянства, які постійно проживають чи тимчасово перебувають в Україні, у тому числі біженцями, особами, яким надано тимчасовий чи додатковий захист в Україні, та особами, які звернулися із заявою про визнання біженцем або про надання додаткового чи тимчасового захисту, особами, які утримуються в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства;

5) прискорено опанували або бажають прискорено опанувати зміст навчальних предметів одного або декількох класів (рівнів повної загальної середньої освіти);

6) самостійно опанували або бажають самостійно опанувати зміст окремих навчальних предметів за певний клас;

7) засуджені до довічного позбавлення волі;

8) є іноземцями і постійно проживають за кордоном, але бажають здобути освіту в приватних закладах освіти України.

2. Екстерном є особа (незалежно від віку), зарахована (переведена) на екстернат для:

1) самостійного засвоєння освітньої програми протягом навчального року та проходження річного оцінювання та/або атестації;

2) проходження лише річного оцінювання та/або атестації.

Складання індивідуального навчального плану при організації екстернату обов'язкове лише у випадку, визначеному в підпункті 1 цього пункту.

3. У заяві про зарахування (переведення) на екстернат зазначається підстава відповідно до пункту 1 цього розділу. До заяви додається(ються) відповідний(і) документ(и), що підтверджує(ють) наявність такої підстави (крім підстав, зазначених у підпунктах 5, 6 пункту 1 цього розділу).

Заяву про зарахування на екстернат може особисто подати неповнолітня особа, яка виїхала із неконтрольованої території або з населеного пункту на лінії зіткнення в супроводі родичів або будь-яких інших повнолітніх осіб, які не є її законними представниками.

Особи, які проживають на неконтрольованій території або території населених пунктів на лінії зіткнення, території, на якій встановлено режим надзвичайної ситуації або режим надзвичайного стану, можуть подати скановану копію заяви будь-якими засобами зв'язку (факсом, електронною поштою тощо).

Особи, зазначені у підпунктах 2, 6 пункту 1 цього розділу, зазначають у заяві навчальні предмети, з яких необхідно пройти річне оцінювання та/або атестацію екстерном.

4. Зарахування особи, яка не має документів (копій документів), що підтверджують наявність попередньо здобутого рівня освіти або результатів оцінювання, здійснюється після оцінювання її результатів навчання за певний клас (рівень повної загальної середньої освіти). Оцінювання проводить заклад освіти, в якому організовується екстернат, на підставі заяви (за формою згідно з *додатком 1* до цього Положення) особи, яка подавала заяву про зарахування (переведення) на екстернат.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів. Протокол оцінювання результатів навчання складається за формою згідно з *додатком 2* до цього Положення (далі - протокол оцінювання).

5. Для осіб, які бажають самостійно опанувати зміст окремих навчальних предметів (відповідно до підпункту 6 пункту 1 цього розділу), екстернат може організовуватися в поєднанні з однією з інституційних форм, сімейною (домашньою) формою, педагогічним патронажем. Таке поєднання здійснюється без переведення здобувача освіти на екстернат, на підставі особистої заяви повнолітнього здобувача освіти або одного з батьків, інших законних представників (за формою згідно з *додатком 3* до цього Положення).

У такому випадку проведення річного оцінювання з навчальних предметів, які опановувалися за екстернатом, здійснюється в порядку, визначеному пунктом 4 цього розділу.

6. Екстерни складають річне оцінювання та атестацію.

Річне оцінювання проводиться з усіх навчальних предметів, обов'язкових для вивчення відповідно до освітньої програми.

Результати річного оцінювання оформлюються протоколом оцінювання.

7. Оцінювання проводиться, як правило, до закінчення навчального року.

Для екстернів, які здобували або здобувають повну загальну середню освіту за кордоном, а також для осіб, які проживали чи проживають на неконтрольованій території або на території населених пунктів на лінії зіткнення, території, на якій встановлено режим надзвичайної ситуації або режим надзвичайного стану, оцінювання може проводитися протягом усього навчального року.

Протягом одного навчального року екстерн може пройти оцінювання за один або кілька класів у межах одного або декількох рівнів повної загальної середньої освіти.

8. Екстерни, які здобували або здобувають повну загальну середню освіту за кордоном, для отримання відповідних документів про освіту проходять річне оцінювання та атестацію відповідно до законодавства.

9. Екстерни, які проживають або проживали на неконтрольованій території або території населених пунктів на лінії зіткнення, можуть одночасно пройти атестацію за рівні базової та профільної середньої освіти. У такому випадку оцінювання здійснюється у такий спосіб:

за рівень базової середньої освіти результати річного оцінювання визначаються відповідно до освітньої декларації та зазначаються у додатку до відповідного документа про освіту як результати атестації з відповідних навчальних предметів (освітня декларація заповнюється екстерном за формою згідно з *додатком 4* до цього Положення без зазначення

навчальних предметів «Українська мова», «Українська література», «Історія України», «Географія», «Основи правознавства», «Захист України»);

за рівень профільної загальної середньої освіти екстерни складають річне оцінювання та атестацію на загальних підставах.

Додаток 1

до Положення про індивідуальну форму
здобуття повної загальної середньої
освіти
(пункт 4 розділу II)

Директору

(повне найменування закладу освіти)

(прізвище, ініціали директора)

_____,
(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності)
заявника чи одного з батьків або інших законних
представників дитини)

який (яка) проживає за адресою:

(адреса фактичного місця проживання)

Контактний телефон: _____

Адреса електронної поштової

скриньки: _____

ЗАЯВА

Прошу провести річне оцінювання рівня результатів навчання та/або державну підсумкову атестацію за _____

(рівень повної загальної середньої освіти / клас / навчальний предмет (інтегрований курс))

_____, _____ року народження,
(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) екстерна) (заповнюється для осіб,
які не досягли повноліття)

у зв'язку з _____
(обставини згідно з пунктами 4 або 5 розділу II Положення про індивідуальну форму здобуття
повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки
України від 12 січня 2016 року N 8 (зі змінами))

До заяви додаються такі документи:

(дата)

(підпис)

Додаток 2

до Положення про індивідуальну
форму
здобуття повної загальної середньої
освіти
(пункт 4 розділу II)

ПРОТОКОЛ оцінювання рівня результатів навчання

Повне найменування закладу освіти

Назва навчального предмета (інтегрованого курсу)

Вид оцінювання

(річне / державна підсумкова атестація за певний рівень повної загальної
середньої освіти)

Особи, які проводили оцінювання:

Голова комісії

(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), посада)

члени комісії:

(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), посада)

Дата проведення оцінювання ____ 20__ року

Початок о ____ год. ____ хв.

Особи, які з'явилися ____ Не з'явилися ____
(кількість) (кількість)

(прізвища, імена, по батькові (за наявності) осіб, які не з'явилися)

РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНЮВАННЯ

N з/п	Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) здобувача освіти	N диктанту, тесту, варіанта, завдання тощо	Результати оцінювання за шкалою, що застосовується у відповідному класі
1			
2			
3			
4			

Голова комісії

(підпис)

(власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Члени комісії:

(підпис)

(власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

(підпис)

(власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Додаток 3

до Положення про індивідуальну форму
здобуття повної загальної середньої
освіти
(пункт 5 розділу II)

Директору _____

(повне найменування закладу освіти)

(прізвище, ініціали директора)

*(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) заявника
чи одного з батьків або інших законних
представників дитини)*

який (яка) проживає за адресою:

(адреса фактичного місця проживання)

Контактний телефон: _____

Адреса електронної поштової
скриньки: _____

ЗАЯВА

Прошу організувати для

(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) здобувача освіти)

здобуття загальної середньої освіти шляхом поєднання

(назва форми здобуття освіти)

форми з екстернатом для самостійного опанування змісту окремих навчальних предметів
(інтегрованих курсів) (_____)

(назви навчальних предметів (інтегрованих курсів))

за _____ клас.

(дата)

(підпис)

Додаток 4

до Положення про індивідуальну форму
здобуття повної загальної середньої
освіти
(пункт 9 розділу II)

**Місце для
фотокартки**

ОСВІТНЯ ДЕКЛАРАЦІЯ

про завершення здобуття базової середньої освіти

Розділ I. Загальні відомості

1.

(прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) особи)

2.

(документ, що посвідчує особу)

3.

(місце проживання особи: поштовий індекс, область, район, населений пункт, вулиця,
номер будинку, квартири)

4.

(додаткові відомості*)

Даю згоду на обробку моїх персональних даних.

(підпис, власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

* За потреби зазначається найменування закладу освіти, який видав попередній визнаний документ про освіту.

Розділ II. Відомості про здобуті результати навчання

Результати навчання (зазначити здобуті результати навчання за рівень базової середньої освіти)

Підпис, власне ім'я ПРІЗВИЩЕ особи, яка подає освітню декларацію

Дата заповнення та подання освітньої декларації _____

{Додаток 4 в редакції Наказів Міністерства освіти і науки № 955 від 10.07.2019, № 160 від 10.02.2021}